

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే కిష్కింధాకాండే

॥ షడ్వింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ షడ్వింశః సర్గః ॥

హనుమతా సుగ్రీవస్యాభిషేకాయ శ్రీరామం ప్రతి కిష్కింధాం గంతుం ప్రార్థనం
శ్రీరామేణ తత్ర గమనం వినైవానుమతిప్రదానం తదను
సుగ్రీవాంగదయోరభిషేకః

తతః శోకాభిసంతప్తం సుగ్రీవం క్లిన్నవాససం ।
శాఖామృగమహామాత్రాః పరివార్యోపతస్థిరే ॥ 4.26.1 ॥

అభిగమ్య మహాబాహుం రామమక్లిష్టకారిణం ।
స్థితాః ప్రాంజలయః సర్వే పితామహమివర్షయః ॥ 4.26.2 ॥

తతః కాంచనశైలాభస్తరుణార్కనిభాననః ।
అబ్రవీత్ ప్రాంజలిర్వాక్యం హనూమాన్ మారుతాత్మజః ॥ 4.26.3 ॥

భవత్ప్రసాదాత్ కాకుత్స్థ పితృపైతామహం మహాత్ ।
వానరాణాం సుదంష్ట్రాణాం సంపన్నబలశాలినాం ॥ 4.26.4 ॥

మహాత్మనాం సుదుష్ప్రాపం ప్రాప్తం రాజ్యమిదం ప్రభో ।
భవతా సమనుజ్ఞాతః ప్రవిశ్య నగరం శుభం ॥ 4.26.5 ॥

సంవిధాస్యతి కార్యాణి సర్వాణి ససుహృద్గణః ।
స్నాతోఽయం వివిధైర్గంధైరౌషధైశ్చ యథావిధి ॥ 4.26.6 ॥

అర్చయిష్యతి మాల్యైశ్చ రత్నైశ్చ త్వాం విశేషతః |
ఇమాం గిరిగుహాం రమ్యామభిగంతుం త్వమర్హసి || 4.26.7 ||

కురుష్వ స్వామిసంబంధం వానరాన్ సంప్రహర్షయ |
ఏవముక్తో హనుమతా రాఘవః పరవీరహా || 4.26.8 ||

ప్రత్యువాచ హనూమంతం బుద్ధిమాన్ వాక్యకోవిదః |
చతుర్దశ సమాః సౌమ్య గ్రామం వా యది వా పురం || 4.26.9 ||

న ప్రవేక్ష్యామి హనుమన్ పితుర్నిర్దేశపాలకః |
సుసమృద్ధాం గుహాం దివ్యాం సుగ్రీవో వానరర్షభః || 4.26.10 ||

ప్రవిష్టో విధివద్ వీరః క్షిప్రం రాజ్యేఽభిషిచ్యతాం |
ఏవముక్త్వా హనూమంతం రామః సుగ్రీవమబ్రవీత్ || 4.26.11 ||

వృత్తజ్ఞో వృత్తసంపన్నముదారబలవిక్రమం |
ఇమమప్యంగదం వీరం యౌవరాజ్యేఽభిషేచయ || 4.26.12 ||

జ్యేష్ఠస్య హి సుతో జ్యేష్ఠః సదృశో విక్రమేణ చ |
అంగదోఽయమదీనాత్మా యౌవరాజ్యస్య భాజనం || 4.26.13 ||

పూర్వోఽయం వార్షికో మాసః శ్రావణః సలిలాగమః |
ప్రవృత్తాః సౌమ్య చత్వారో మాసా వార్షిక సంజ్ఞితాః || 4.26.14 ||

నాయముద్యోగసమయః ప్రవిశ త్వం పురీం శుభాం |
అస్మిన్ వత్స్యామ్యహం సౌమ్య పర్వతే సహలక్ష్మణః || 4.26.15 ||

ఇయం గిరిగుహా రమ్యా విశాలా యుక్తమారుతా |
ప్రభూతసలిలా సౌమ్య ప్రభూతకమలోత్పలా || 4.26.16 ||

కార్తికే సమనుప్రాప్తే త్వం రావణవధే యత |
ఏష నః సమయః సౌమ్య ప్రవిశ త్వం స్వమాలయం || 4.26.17 ||

అభిషించస్వ రాజ్యే చ సుహృదః సంప్రహర్షయ |
ఇతి రామాభ్యనుజ్ఞాతః సుగ్రీవో వానరర్షభః || 4.26.18 ||

ప్రవివేశ పురీం రమ్యాం కిష్కింధాం వాలిపాలితాం |
తం వానరసహస్రాణి ప్రవిష్టం వానరేశ్వరం || 4.26.19 ||

అభివార్య ప్రవిష్టాని సర్వతః ప్లవగేశ్వరం |
తతః ప్రకృతయః సర్వా దృష్ట్వా హరిగణేశ్వరం || 4.26.20 ||

ప్రణమ్య మూర్ధ్నా పతితా వసుధాయాం సమాహితాః |
సుగ్రీవః ప్రకృతీః సర్వాః సంభాష్యోత్థాప్య వీర్యవాన్ || 4.26.21 ||

భ్రాతురంతఃపురం సౌమ్యం ప్రవివేశ మహాబలః |
ప్రవిష్టం భీమవిక్రాంతం సుగ్రీవం వానరర్షభం || 4.26.22 ||

అభ్యషించంత సుహృదః సహస్రాక్షమివామరాః |
తస్య పాండురమాజప్రశుశ్చత్రం హేమపరిష్కృతం || 4.26.23 ||

శుక్లే చ వాలవ్యజనే హేమదండే యశస్కరే |
తథా రత్నాని సర్వాణి సర్వభీజౌషధాని చ || 4.26.24 ||

సక్షీరాణాం చ వృక్షాణాం ప్రరోహాన్ కుసుమాని చ |
శుక్లాని చైవ వస్త్రాణి శ్వేతం చైవానులేపనం || 4.26.25 ||

సుగంధీని చ మాల్యాని స్థలజాన్యంబుజాని చ |
చందనాని చ దివ్యాని గంధాంశ్చ వివిధాన్ బహూన్ || 4.26.26 ||

అక్షతం జాతరూపం చ ప్రియంగుం మధుసర్విషీ |
దధి చర్మ చ వైయాఘ్రం పరార్థ్యే చాప్యుపానహౌ || 4.26.27 ||

సమాలంభనమాదాయ గోరోచనం మనఃశిలాం |
ఆజగ్ముస్తత్ర ముదితా వరాః కన్యాశ్చ షోడశ || 4.26.28 ||

తతస్తే వానరశ్రేష్ఠమభిషేక్తుం యథావిధి |
రత్నైర్వస్తైశ్చ భక్ష్యైశ్చ తోషయిత్వా ద్విజర్షభాన్ || 4.26.29 ||

తతః కుశపరిస్తీర్ణం సమిద్ధం జాతవేదసం |
మంత్రపూతేన హవిషా హుత్వా మంత్రవిదో జనాః || 4.26.30 ||

తతో హేమప్రతిష్ఠానే వరాస్తరణసంవృతే |
ప్రాసాదశిఖరే రమ్యే చిత్రమాలోపశోభితే || 4.26.31 ||

ప్రాఙ్ముఖం విధివన్మంత్రైః స్థాపయిత్వా వరాసనే |
నదీనదేభ్యః సంహృత్య తీర్థేభ్యశ్చ సమంతతః || 4.26.32 ||

ఆహృత్య చ సముద్రేభ్యః సర్వేభ్యో వానరర్షభాః |
అపః కనకకుంభేషు నిధాయ విమలం జలం || 4.26.33 ||

శుభైర్పృషభశృంగైశ్చ కలశైశ్చైవ కాంచనైః |
శాస్త్రదృష్టేన విధినా మహర్షివిహితేన చ || 4.26.34 ||

గజో గవాక్షో గవయః శరభో గంధమాదనః |
మైందశ్చ ద్వివిదశ్చైవ హనూమాంజాంబవాంస్తథా || 4.26.35 ||

అభ్యషించత సుగ్రీవం ప్రసన్నేన సుగంధినా |
సలిలేన సహస్రాక్షం వసవో వాసవం యథా || 4.26.36 ||

అభిషిక్తే తు సుగ్రీవే సర్వే వానరపుంగవాః |
ప్రచుక్తుశుర్మహాత్మానో హృష్టాః శతసహస్రశః || 4.26.37 ||

రామస్య తు వచః కుర్వన్ సుగ్రీవో వానరేశ్వరః |
అంగదం సంపరిష్వజ్య యౌవరాజ్యేఽభ్యషేచయత్ || 4.26.38 ||

అంగదే చాభిషిక్తే తు సానుక్రోశాః ప్లవంగమాః |
సాధు సాధ్వితి సుగ్రీవం మహాత్మానో హ్యపూజయన్ || 4.26.39 ||

రామం చైవ మహాత్మానం లక్ష్మణం చ పునః పునః |
ప్రీతాశ్చ తుష్టువుః సర్వే తాదృశే తత్ర వర్తిని || 4.26.40 ||

హృష్టపుష్టజనాకీర్ణా పతాకాధ్వజశోభితా |
బభూవ నగరీ రమ్యా కిష్కింధా గిరిగహ్వరే || 4.26.41 ||

నివేద్య రామాయ తదా మహాత్మనే
మహాభిషేకం కపివాహినీపతిః |
రుమాం చ భార్యాముపలభ్య వీర్యవా
నవాప రాజ్యం త్రిదశాధిపో యథా || 4.26.42 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
కిష్కింధాకాండే షడ్వింశః సర్గః ||